

In dit nummer onder andere:

- * Indrukwekkende (beeldhouw-) kunst op oude Lloydschepen
- * De jaarlijkse Slamatherdenking op 27 april
- * Doctorstittel voor zieke Bapak Soedjai Kartasasmita
- * Een beroemd journalist aan de Lloydkade
- * Het schip van de maand, het ss Rindjani - 1906
- * Foto-upgrade van de maand
- * Korte berichten en donaties

Deze beroemde reizende journalist en eveneens beroemde hond rennen in gestrekte draf op de Lloydkade een nieuw avontuur met het ss Ampenan tegemoet - 1955

Deze gratis, digitale LLOYD-MAIL is bestemd voor relaties van het Lloyd-Atelier te Netersel. Inschrijven en uitschrijven s.v.p. via e-mailadres: Lloydexpo19@gmail.com

LLOYD-MAIL

COLOFON

'LLOYD - MAIL'

Redactie: Ed van Lierde

Tekstcorrectie:

Josje van Lierde-Olivier

Uitgever:

Koninklijke Rotterdamsche Lloyd

Heritage (Lloyd-Atelier) - Netersel

Telefoon: 0497 - 840999

E-mail: Lloydexpo19@gmail.com

KVK nr: 90099052

Bank nr: NL82 TRIO 0320660095

© Copyright Ed van Lierde - 2022

Het schenden van auteursrecht is strafbaar volgens Artikel 31 van de Auteurswet.

KATA PENGANTAR

Jaarlijkse Slammat-herdenking

Onvoorstelbaar maar waar, de Slammat-herdenking van vorige maand is maar liefst de 15e die wij tijdens de KRL-Museum en Lloyd-Atelier periode hebben georganiseerd en is, na een paar druppels, onder prachtige weersomstandigheden gehouden. Op pagina-3 doen wij een visueel verslag van deze, altijd bijzondere, bijeenkomst. Vanwege de grote impact van het Slammat-oorlogsdrama eiste die in het verleden uiteraard de meeste aandacht op. Daarom lijkt het me goed aan te geven dat tijdens herdenkingen onze gedachten zeker ook uit gaan naar al die Lloyd-bemanningsleden die op andere Lloydschepen het leven lieten. Overigens gaat het met Slammat-dochter Grada de Reus iets beter, we mogen weer wat hoop hebben!

Onze Indonesië-partner Bapak Soedjai Kartasamita

Wij hebben u eerder gemeld dat Bapak Soedjai ernstig ziek is en dat er langzaam enige verbetering optreedt. Daarom verrassend om van zijn secretaris de mededeling te krijgen dat Bapak Soedjai in Mei een Ere-doctoraat krijgt voor zijn lange toewijding aan de Indonesische plantage industrie, zie pagina-5.

Strip-erfgoed

Van een heel andere orde is het gegeven dat het, volgens betweters uit de jaren '50 en '60 van de vorige eeuw, van een zekere mate van cultuurbarbarisme getuigde als men stripboeken las, dus ook die van Kuifje. Die negatieve perceptie is inmiddels zwaar achterhaald, want kenners zijn niet verbaasd meer dat 'originele' Kuifje-tekeningen tegenwoordig miljoenen waard zijn, kortom Kuifje is kunst, Kuifje is cultuur, Kuifje is erfgoed en tekenaar Hergé is tegelijk de 'Picasso' en 'Rembrandt' van de striptekenaars! zie pagina-5

Ed van Lierde

ONS COMITÉ VAN AANBEVELING

De leden van het Comité van Aanbeveling verbinden hun eigen, goede naam aan het Lloyd-Atelier. Hiermee willen zij de belangrijkheid van het onderwerp (de Koninklijke Rotterdamsche Lloyd en al haar voorgangers in relatie tot de vaart op Nederlands Indië) onderstrepen. Zij geven hiermee tevens aan dat de poging van het Lloyd-Atelier het genoemde onderwerp uit de vergetelheid te houden, bij haar in goede handen lijkt. Momenteel bestaat het Comité uit de volgende leden (alfabetische volgorde):

Mr. Hein van Ameijden

Oud Algemeen directeur Damen-Schelde Naval Shipbuilding te Vlissingen.

Gerard Cox

Acteur, zanger, scenarioschrijver, cabaretier, columnist te Rotterdam.

Wieteke van Dort

Actrice, zangeres, cabaretiëre te Den Haag.

Van de eigenlijke Rotterdamsche Lloyd vloot gingen verloren: De Kertosono, Buitenzorg, Tapanoeli, Slammat, Sitoebondo, Kota Nopan, Kota Pinang, Kota Radja, Bengalen, Modjokerto, Siantar, Soekaboemi, Djambi, Blitar, Kota Tjandi, Baloeran, Dempo, Garoet en Palembang.

De Slammat-herdenking lijkt elk jaar mooier te worden. Om te beginnen werkte het weer, na twee weken miezerig weer, toch weer geweldig mee en hoefden we geen moment binnen te zitten en was de onderlinge samenspraak tussen alle familieleden, tijdens de herdenking rond het Slammat-Monument echt bijzonder! Hieronder laten wij een impressie zien van die laatste, memorabele herdenking

LLOYD-Vlaggemannen Ad en Ton, daarnaast Slammat-schoonzoons Rob Kroon.

Slamatdochter Anje ten Have aan het woord, naast Slammatdochter Ans den Boer - Bruggeman.

Kaart uit Nieuw Zeeland.

'Gezellig samenzijn' ná de herdenking. Méér foto's click op: <https://lloydatelier.nl/jaarlijkse-slamat-herdenkingen/>

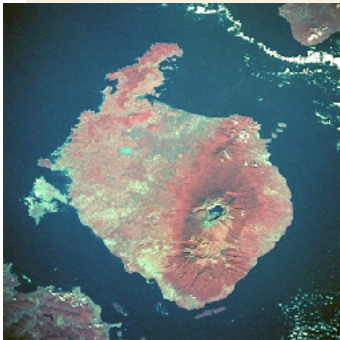
Karakteristiek

Het Vracht/passagierschip met accommodatie voor 161 passagiers, met de roeletters: PRJH, wordt op 10 maart 1906 bij de Koninklijke Maatschappij 'De Schelde' te Vlissingen (bouwnummer:119) tewatergelaten. Het ss Rindjani werd twintig jaar later aan een Turkse rederij verkocht, waar zij in 1949, na een zware explosie, zwaar wordt beschadigd. Er vielen maar liefst 59 doden en tien jaar later (1959) werd zij te Istanbul-Turkije gesloopt.

Technische gegevens

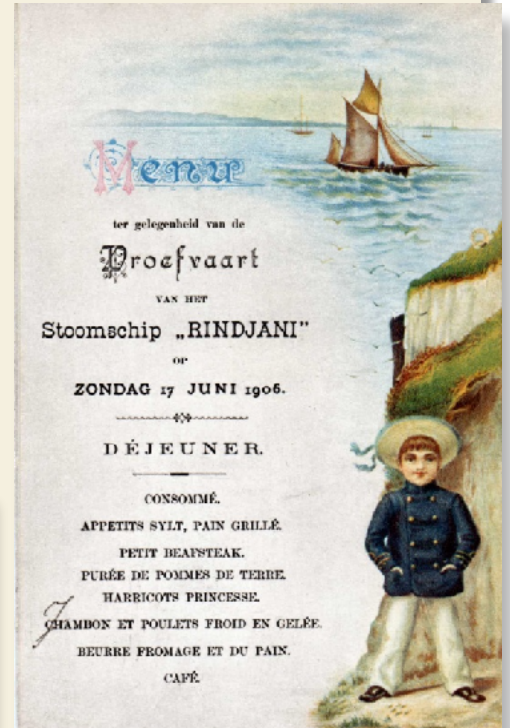
Vracht/passagierschip, type full scantling, 3 dekken. Bruto reg. ton: 4.762, l x b x h: 124,1 x 14,4 x 8,3 meter. Triple expansie stoommachine gebouwd bij de Scheldewerf: 3 cil., 3.600 ipk, dat de Rindjani met een scheepsschroef een dienstnelheid gaf van 14 knopen/per uur.

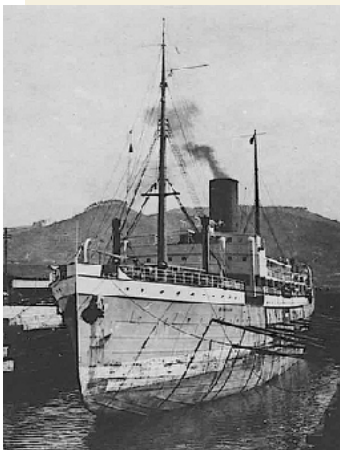
De vulkaan Rindjani op Lombok

1906 -Tewaterlating bij de Koninklijke Maatschappij 'De Schelde' te Vlissingen

Menukaart proefvaart - 1906

In dok te Zuid Africa - 1920

Franse ansichtkaart met de Rindjani in woeste zee! - 1924

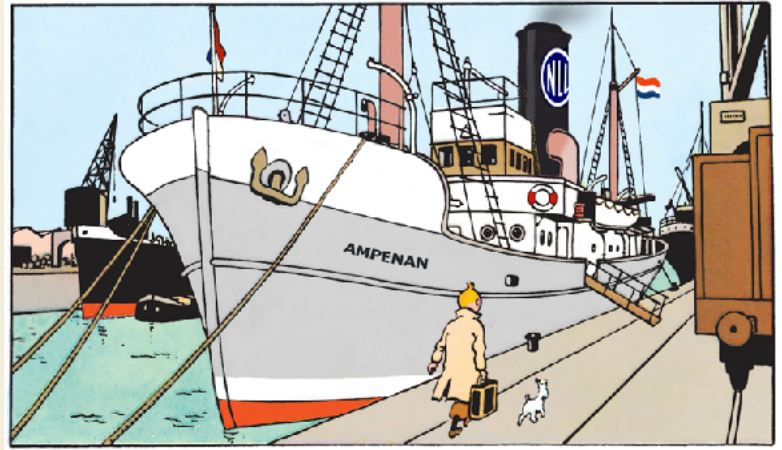

Op de omslag van deze Lloyd-Mail:

Wie kent hem niet? Wie is er niet mee opgegroeid? We hebben het over de beroemde verslaggever 'Kuifje' die met zijn hond 'Bobbie' op nummer 26 van de fictieve Labradorstraat, op 1-hoog te Brussel woont. Hij overleefde in al zijn boeken, maar liefst 191 verwondingen. Als journalist was hij eigenlijk voortdurend op reis en het was dan ook geen uitzondering dat hij aan de Lloydkade op een Loydschip stapte. Hij reisde zo veel dat het onverantwoord was er een, al dan niet bevalige, echtgenote op na te houden, dat zou uiteraard alles nóg gevaarlijker kunnen maken!

Puur erfgoed!

In mijn voorwoord stelde ik het al aan de orde: In de jaren '50 en '60 van de vorige eeuw getuigde het, volgens vele betweters, van een zekere mate van cultuur-barbarisme als je stripboeken las, dus ook die van Kuifje. Dat negatieve idee is inmiddels zwaar achterhaald, want kenners zijn niet verbaasd meer dat 'originele' Kuifje-tekeningen tegenwoordig miljoenen waard zijn, kortom Kuifje is kunst, Kuifje is cultuur, dus Kuifje is erfgoed en tekenaar Hergé is inderdaad tegelijk 'Picasso' en 'Rembrandt' van de striptekenaars!

Kapitein Haddock met Lloyd-pet en 'Orange Boem!'

Persoonlijke ervaring

Mijn eerste Kuifje boek kreeg ik in 1955 van de hond van mijn tante, 'Roever' genaamd, een lieve hond die ook nog eens prachtig kon dichten. Roever had al lang door dat een Kuifjesboek heel goed aan die kleine Ed was besteed, want kleine Ed die wilde later Kapitein worden en genoot, naast de hoofdpersoon Kuifje dus ook enorm van Kapitein Haddock die eveneens een grote rol in alle Kuifje boeken opeiste. Eigenlijk was Kapitein Haddock met z'n 'Duizend bommen en granaten' een soort familielid van Kuifje geworden, want in al z'n boeken kom je geen enkele broer, zus, neef of nicht en zelfs geen vader en moeder tegen!

Hergé schoot met zijn 'internationale sfeertjes' ongelooflijk goed in de roos!

Dat Hergé een meester is, heb ik aan den lijve mogen ondervinden. Tijdens mijn jeugd heb ik de (internationale) sfeertjes die Hergé in zijn onnavolgbare stripboeken heeft opgeroepen, als het ware opgezogen en toen ik begin jaren '60 het wijde sop koos, had ik bij elke wereldbestemming al een 'kant en klaar', speciaal gevoel. Toen dat door Hergé meegekregen gevoel in de praktijk ook nog eens bleek te kloppen, was dat een ongelooflijk groot feest van herkenning en ben ik Hergé écht gaan bewonderen! Ter ere van hem heb ik zijn beide tekeningen hierboven als het ware 'Lloyddenized' en zo gaat Kuifje op reis met het ss Ampenan en zit Kapitein Haddock eens 'n keer niet aan de whisky, maar aan onze welbekende 'Grüne Freund', oftewel 'kouwe klets', namelijk een flesje 'Orange Boem!'

ZIEKE INDONESIË-PARTNER KIJGT DEZE MAAND EEN ERE-DOCTORSTITEL

Lichte verbetering

Zoals u in de vorige Lloyd-Mail heeft kunnen lezen, is Bapak Soedjai Kartasasmita, partner in onze Indonesië-projecten en vriend, begin maart getroffen door een beroerte. Vanwege Soedjai's zeer hoge leeftijd maakten zijn familie en doktoren zich grote zorgen. Inmiddels is sprake van een lichte verbetering, maar het blijft allemaal kritiek.

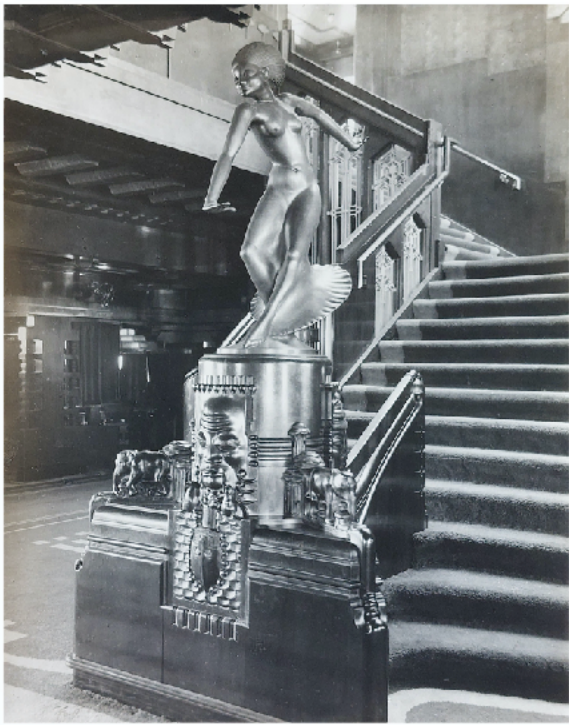
E-mail van Arifin, secretaris van Soedjai

Twee dagen voor de Slamatherdenking kreeg ik van de secretaris van Soedjai het volgende bericht: "**Dear Bapak Ed van Lierde, I am pleased to inform you that in may, 2024 the University of North Sumatra will award an Honorary Doctorate Degree to Pak Soedjai Kartasasmita for his long dedication to the Indonesian Plantation Industry in general and North Sumatra in particular. Thank you. With kind regards, Arifin**". We hopen vurig dat Soedjai in staat zal zijn deze prestigieuze onderscheiding in betere gezondheid te ontvangen!

Bloemen en felicitatiekaart

Hier rechts ziet u onze felicitatiekaart, vergezeld door bloemen die secretaris Arifin, op ons verzoek, heeft bijgevoegd. De kaart laat een kleine compilatie zien van hoogtepunten in Soedjai's werkend leven en uiteraard met felicitaties voor zijn doctorschap. Bapak Soedjai was in de naoorlogse jaren al als ingenieur aan de Universiteit van Wageningen afgestudeerd.

Als je, in de begin jaren '30 van de vorige eeuw, als N.V. Rotterdamsche Lloyd opdracht geeft voor een schip dat uiteindelijk Fl. 9.506.227,- gaat kosten en als je dan ook nog weet dat een geschoolde arbeider in die tijd Fl. 1.600 per jaar verdiende, is het moeilijk te begrijpen dat er daarna nog zeker fl. 1.373.000 extra aan het interieur kon worden besteed. Het geeft aan dat het varen in die tijd hoofdzakelijk voor de elite was weggelegd en dat er heel veel passagiers, heel ver weg moesten worden vervoerd om zelfs ook maar het 'break even point' te behalen. De scheepsinterieurs van de Lloyd waren dan ook onevenaarbaar, vooral ook omdat de Lloyd-directie niet schroomde het 'interieur-neusje -van-de -zalm' aan architecten en kunstenaars binnen te halen!

Art deco stijl

Het ontwerpen van de interieurs van het ms Baloeran (1e en 2e klasse accommodatie) werd opgedragen aan de roemruchte Haagse firma **Hermanus Pieter Mutters**. Deze sloot met zijn ontwerpen nauw aan bij de indrukwekkende, internationale kunststroming 'Art Deco'. Een stijl die zich manifesteerde door het gebruik van verfijnde materialen en superlatief vakmanschap. Overigens leverde hij niet alleen voor onze Baloeran en Dempo, maar bijvoorbeeld ook voor het Engelse ss Titanic!

Mutters schakelde een keur aan kunstenaars in

ms Baloeran

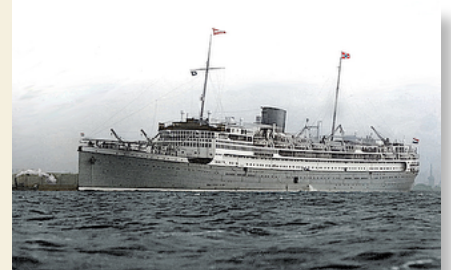
Jacob F. Semey ontwierp de gobelins en het tapijt in de rookzaal der 1e klasse, Als gobelinwever maakte hij deze ontwerpen in zijn eigen atelier. De beeldhouwer **Toon Dupuis**

werkte aan de bronzen Indische-vrouw-efiguren op de hoofdtrap van de Social Hall van de 1e klasse. De sier-kunstenaar **Andries Dirk Copier** nam het decoratieve glas van de Social Hall verlichting op zich. Hij liet zijn ontwerpen uitvoeren door de N.V. Glasfabriek te Leerdam. De wandbeschilderingen in de 1e klasse werden een kunststukje van **Piet van der Hem** en de Koninklijke Nederlandse Tapijtfabrieken te Rotterdam knoopten de vele smyrna tapijten voor de sloopstrappen.

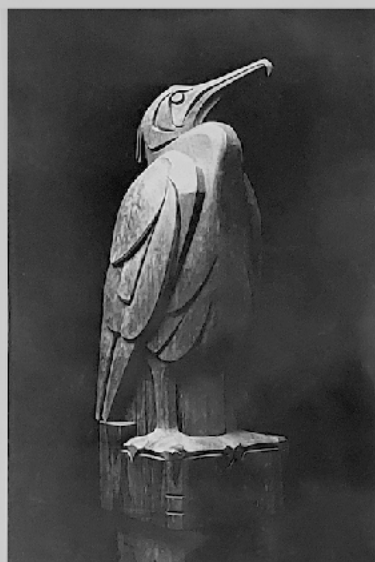
De beeldhouwer **Toon Dupuis** werkte aan de bronzen Indische-vrouw-efiguren op de hoofdtrap van de Social Hall van de 1e klasse. De sier-kunstenaar **Andries Dirk Copier** nam het decoratieve glas van de Social Hall verlichting op zich. Hij liet zijn ontwerpen uitvoeren door de N.V. Glasfabriek te Leerdam. De wandbeschilderingen in de 1e klasse werden een kunststukje van **Piet van der Hem** en de Koninklijke Nederlandse Tapijtfabrieken te Rotterdam knoopten de vele smyrna tapijten voor de sloopstrappen.

ms Dempo

De N.V. Rotterdamsche Lloyd legde de binnenhuisarchitectuur van de Dempo in handen van de landelijk bekende bouwmeester **Willem Kromhout**. Het verschil met de Baloeran was dat de Dempo meer deftig, modernistisch was. Kromhout maakte onder andere gebruik van de vaardigheden van beeldkunstenaars. **Theo Vos** was de beeldkunstenaar die onder andere de indrukwekkende 'Serimi-danseres' (zie foto linksboven) creëerde. Verder werd gebruikgemaakt van beeldkunstenaars **Johan Coenraad Altorf** en **Theo van Rijn**. Voorts ontwierp **Gerard van der Stok** de prachtige gobelins met vogelmotieven en eenkele tropische tafereelen waarop de Dempo zelf de hoofdrol speelde.

Aurora, Pluvius, Occident, symbolische figuren in de Social Hall. In opdracht van de N.V. Lloyd. Beeldhouwer: Theo van Rijn, opgesteld.

Aalscholver. Beeldhouwer: J. C. Altorf.

En der stijlbeelden in de 1e klasse. Interieur: H. Mutters, door de beeldhouwer J. C. Altorf.

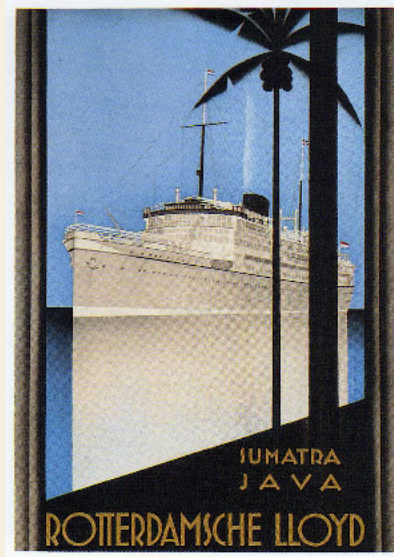
Foto „Indische“ gebelien.

Fragment uit het „Indische“ gebelien.

Onderschrift foto's

Marc van Rooij uit Capelle aan den IJssel, vond tussen de vaarpapieren van zijn opa, oud Lloydman G.J Zoun, een negental foto's mét tekst die de foto's nóg interessanter maakt! In het Lloyd-Archief is te vinden dat de, in 2016 overleden, Ir. Jan Daniël Ruys te Rhoon deze foto's in zijn collectie had. Of hij die foto's ook daadwerkelijk heeft gemaakt, betwijfel ik omdat er ook enkele foto's bij zijn die nog in het betreffende atelier zijn gemaakt, dus vóór de periode: 1930/1931. Het zou zo maar kunnen zijn dat de heer Jan Daniël Ruys (1897-1954) of de heer Bernhard Ewoud Ruys (1869-1949) dit Lloyd-erfgoed toentertijd hebben vereeuwigd.

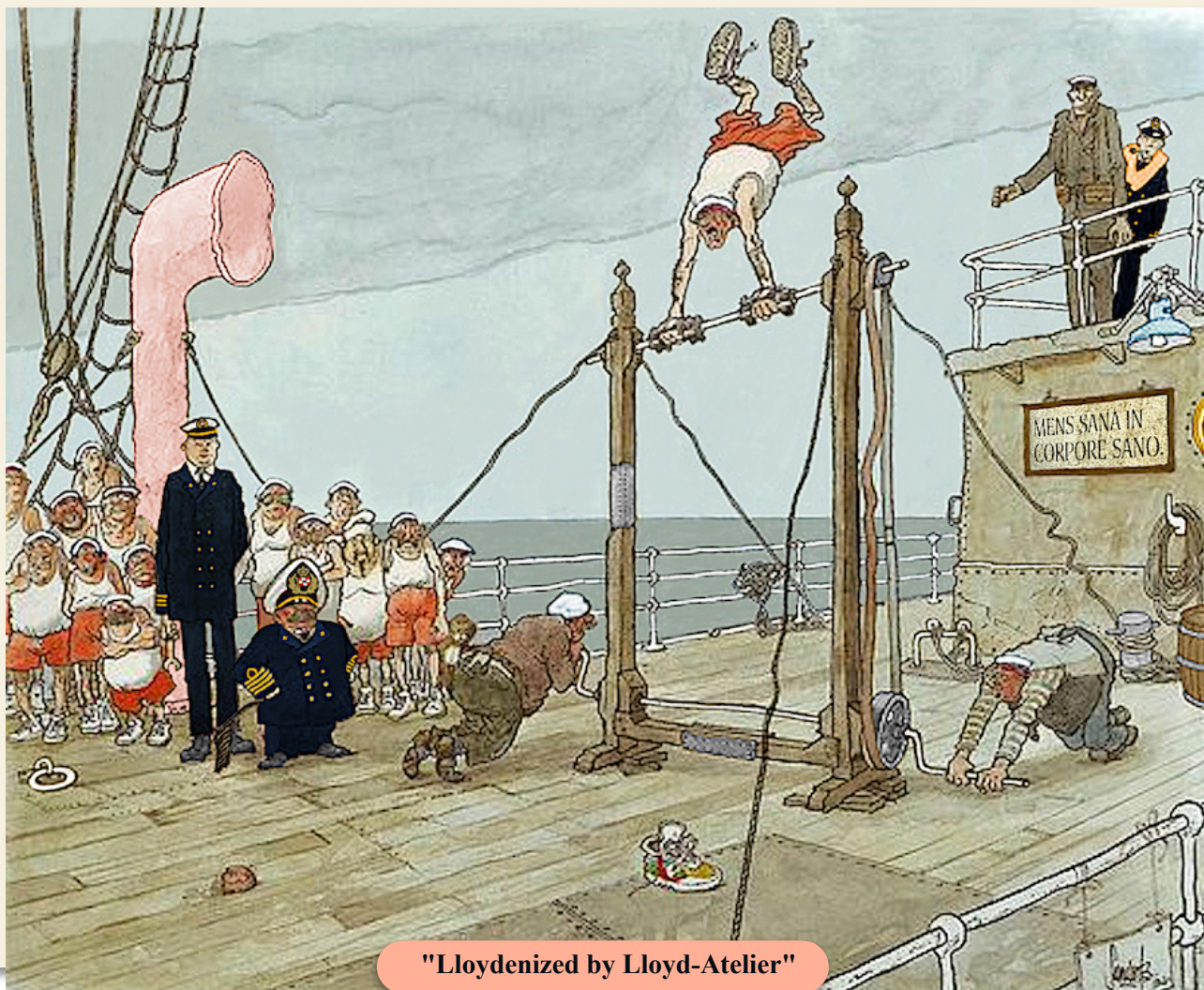

Beroemd Lloyd-affiche uit dezelfde tijd

Rechtsboven: Rotterdamsche Lloyd-rotogravure van Johan Anton Willebrord von Stein (1886-1965), gedateerd 1931. Afmeting: (99,6x58cm). Duidelijk is dat in deze periode de grote Lloyd-kunstwerken zijn ontstaan. In de Tweede Wereldoorlog is alles onder water verdwenen en alleen de waardevolle, echte affiches zijn nog over en nog steeds voor enkele duizenden euro's te koop!

CARTOON VAN JAN SANDERS "Een gezonde geest in een gezond lichaam!"

"Lloydized by Lloyd-Atelier"

De ene foto is absoluut de andere niet! Soms is het slechts een 'platte' weergave van wat in het verleden te zien was. Soms werd de sfeer van dat moment op meesterlijke wijze 'gepakt' zoals op deze prachtige foto uit 1919 van het ss Rindjani varende op de rede van Makassar-Celebes, nog in neutraliteitskleuren (WOII). De kleuren zijn, heel subtiel, te zien op onderstaande 'Upgrade' van het Lloyd-Atelier sfeervoller met al die stoomschepen kunnen we het echt niet maken!

Donaties

De afgelopen maand laat een enorme toename van financieel support zien, met name de Slammat-familie heeft flink huisgehouden. Josje en ik zien dat graag als waardering voor de jaarlijkse Slammat-herdenking waardoor de lopende kosten significant gemakkelijker te bestrijden zijn. Onze speciale dank over afgelopen maand gaat uit naar: Joke Hofman-Rijnties, echtgenote van Lloyd-WTK Gerrit Hofman * Norwin Kraaij, zoon van Lloyd-Matroos Hijke Kraaij * Carolien Ras-van Langeveld, dochter van Slammat-4e Machinist Gijsbert van Langeveld * Jasper Vink, kleinzoon van Slammat-overlevende Lloyd-Kwartiermeester Jasper de Jong * Rob Kroon, weduwnaar van Slammatdochter Hetty Kroon-de Boo * Anje ten Have, dochter van Slammat-2e Machinist Cornelis ten Have * Jan Hollestelle Lloyd-WTK die bij onze eremede-uitreiking in Nieuw Zeeland was * een zeer genereuze donatie van Wim Koster, zoon van Lloyd-HWTK Willem Koster * Familie Gelok/Den Boer van Slammat-Kwartiermeester, David Bruggeman * Kathy de Waardt-Krack, weduwe van Lloyd-WTK, Arie de Waardt * Femke Popta-Luidinga, dochter (en echtgenoot Taco) van Slammat-Kapitein Tjalling Luidinga * Grada de Reus, dochter (en echtgenoot Gerard) van Slammat-4e Machinist, Frederik Jan de Reus.

Alle donateurs, in deze herdenkingsmaand hartelijk dank voor uw, zeer gewaardeerde, steun!!

Grondlegger Willem Ruys J.D. Zn. met zijn vlag en eerste zeilschip, het barkschip: 'Cornelis Wernard Eduard' - 1839

